

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9CoP/19/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2213215321
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Barcajová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2213215321.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľky: MUDr. J. C., rod. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. U., R. U. XXX, zastúpená JUDr. Štefanom Neszméry, advokátom, Dunajská Streda, Nám. priateľstva 2172/31, proti odporcovi: MUDr. I. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. U., R. U. XXX, o rozvod manželstva a úpravu výkonu práv a povinností rodičov k maloletej B. J. C., nar. XX.XX.XXXX a k maloletej C. A. C., nar. XX.XX.XXXX, maloleté deti v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, na odvolanie navrhovateľky a odporcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 12P/85/2013-38 zo dňa 19. mája 2014 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa rozviedol manželstvo účastníkov, maloleté deti B. J. C. a C. A. C. zveril na čas po rozvode manželstva rodičov do osobnej starostlivosti matke, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok. Otcovi uložil povinnosť platiť na výživu mal. B. J. sumu 350,- eur mesačne a na výživu mal. C. A. sumu 250,- eur mesačne, vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Styk otca s maloletými deťmi upravil tak, že otec je oprávnený stretávať sa s deťmi každý párny víkend roka v nedeľu od 15.30 hod. do 18.30 hod., počas letných prázdnin v párnom roku od pondelka tretieho týždňa mesiaca júl 9.00 hod. do nedele štvrtého týždňa mesiaca júl 18.00 hod. a od pondelka tretieho týždňa mesiaca august 9.00 hod. do nedele štvrtého týždňa mesiaca august 18.00 hod. a v nepárnom roku od pondelka prvého týždňa mesiaca júl 9.00 hod. do nedele druhého týždňa mesiaca júl 18.00 hod. a od pondelka prvého týždňa mesiaca august 9.00 hod. do nedele druhého týždňa mesiaca august 18.00 hod., počas Vianočných sviatkov v párnom roku od 24.12. od 10.00 hod. do 26.12. do 18.00 hod., počas jarných školských prázdnin v párnom roku od soboty 9.00 hod. do soboty 18.00 hod., počas Veľkonočných sviatkov v nepárnom roku od piatku 10.00 hod. do pondelka 18.00 hod. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil zistením, že v manželstve účastníkov došlo k vážnemu a trvalému rozvratu spôsobenému názorovými nezhodami, neverou odporcu a následným vzájomným citovým odcudzením manželov. Týždeň pred rozhodnutím súdu odporca začal bývať v domácnosti so žalobkyňou a deťmi, čo však ešte nepreukazuje plnohodnotnú obnovu manželského spolužitia. Súd prvého stupňa uzavrel, že manželstvo účastníkov neplní svoje spoločenské funkcie a nakoľko navrhovateľka na svojom návrhu trvala, súd prvého stupňa jej návrhu vyhovel a manželstvo účastníkov konania rozviedol. Medzi rodičmi nebola sporná otázka zverenia maloletých detí, preto zveril maloleté B. J. a C. A. do osobnej starostlivosti matke, ktorá sa o deti riadne starala aj doposiaľ. Súd prvého stupňa v odôvodnení uviedol, že súbežne pred ním prebiehalo aj konanie o úpravu výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas do rozvodu. Vec bola vedená pod sp. zn. 12P/10/2013, pričom súd si osvojil skutkové zistenia vykonané v rámci dokazovania v predmetnej veci, nakoľko dôkazná situácia sa nezmenila (rozsudok č. k. 12P/10/2013-168 zo dňa 19.05.2014) a je možné ju použiť aj v tomto konaní. Vyživovaciu povinnosť otca potom súd prvého stupňa určil s prihliadnutím na zárobkové a majetkové pomery oboch rodičov, nakoľko

vyživovaciú povinnosť voči deťom má aj matka (ktorá už okrem najmladšieho dieťaťa nevyvažuje svoju povinnosť výlučne osobnou starostlivosťou a musí sa na nej podieľať aj finančne) a s prihladením na trvajúcu vyživovaciú povinnosť oboch rodičov k dospelému dieťaťu, vek detí a ich odôvodnené potreby. Súd prvého stupňa poukázal na to, že matka z tvrdených výdavkov na deti počas celého konania preukázala len menšiu časť z nich, prihladol preto len na výdavky potvrdené listinami, prípadne otcom detí. Maloletá B. má 16 rokov, študuje na strednej škole v Bratislave, býva na internáte s poplatkom 35 eur mesačne, tiež chodí do jazykovej školy, má bezlepkovú stravu. Maloletá C. má necelých 5 rokov, vyžaduje si len bežné výdavky na starostlivosť, poplatok so stravným do škôlky podľa predložených potvrdení predstavuje 21 eur mesačne. Súdu neboli preukázané žiadne v špecifikácii tvrdené výdavky do školy, na zdravotnú starostlivosť a na dovolenky. Výška výživného je v možnostiach otca a postačuje na zabezpečenie nielen základných potrieb detí. Právne svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil ustanoveniami § 18, § 23 ods. 1, 2, § 24, § 25 ods. 1, § 62 ods. 1 až 5, § 63 ods. 1, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 76 ods. 1 Zákona o rodine. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 144 Občianskeho súdneho poriadku (v ďalšom texte „OSP“).

Rozhodnutie súdu prvého stupňa včas napadli odvolaním navrhovateľka a odporca.

Navrhovateľka svojim odvolaním napadla rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku o určení výšky výživného otcovi mal. B. J. vo výške 350,- eur mesačne. Uviedla, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým tvrdeniam a rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu veci. Nebral do úvahy dôkazy, na ktoré v priebehu konania opakovane poukazovala, najmä týkajúce sa nákladov na pokrytie odôvodnených potrieb a záujmov maloletej, ktoré ňou boli vyčíslené na maloletú B. J. v sume 1.004,98 eura s presnou identifikáciou a kalkuláciou jednotlivých položiek vstupujúcich do nákladov na potreby a záujmy maloletej. Nezohľadnil resp. nedostatočne vyhodnotil zvýšené náklady súvisiace s jej zdravotným stavom - celiakia a skolióza, ako aj skutočnosť, že od 01.09.2013 je žiačkou gymnázia v Bratislave, t.j. zvýšili sa náklady na jej štúdium mimo domova (cestovné náklady, internátne poplatky) ako aj mimoškolské aktivity súvisiace s jej vekom a záujmami. Ak súd prvého stupňa tvrdí, že „matka z tvrdených výdavkov na deti počas konania preukázala len menšiu časť z nich“ ako aj, že „súdu neboli preukázané žiadne v špecifikácii tvrdené výdavky do školy, na zdravotnú starostlivosť...“, a preto súd určil výživné vo výške v zmysle návrhu otca.“, uvedené je v rozpore s opisom preukázaných výdavkov na školu mal. B. na str. 6 rozsudku. Je zjavné, že prvostupňový súd nezohľadnil zvýšené náklady spojené so zdravotnou diagnózou mal. B. ako celiatičky, keď jej mesačné výživné stanovil v sume 350,- eur. Súd prvého stupňa opomenul, že otec vôbec neprispieval na voľnočasové/mimoškolské aktivity maloletej a ani ju nepodporoval v jej záujme rozvíjať svoje jazykové vedomosti. Rozhodnutie súdu prvého stupňa zaviazat' otca platiť výživné vo výške 350 eur mesačne na maloletú B. s jej zdravotnými diagnózami, vekom a záujmovými aktivitami je neprimerané vzhľadom k schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom otca ako povinného rodiča, ktorého priemerný mesačný príjem bol vyčíslený sumou 2.164,71 eura. Navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že uloží otcovi povinnosť platiť na výživu mal. B. J. sumu 650,- eur mesačne vždy do 20. dňa v každom mesiaci vopred k rukám matky.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedol, že deti brával na lyžovačky, letnú dovolenku. Poukázal na platenie nákladov spojených so štúdiom plnoletej dcéry R., prispieval aj na aktivity mal. B. - školský výlet do Paríža, predtým do Talianska v 9. ročníku, školské sústreďenia, platil jej internát, stravné, vreckové, nákupy (obuv, lyžiarske potreby, oblečenie, spoločenské šaty na rozlúčku zo ZŠ atď.). Výdavky na laktózovú intoleranciu aj na celiakiu mal. B., ktoré boli uvedené matkou, sú neopodstatnene vysoké. B. sa t.č. stravuje v jedálni v škole za 30 eur mesačne obedy, a okrem chleba a múky zvýšené výdavky nie sú až také značné, ako boli uvedené, kvôli skolióze nemala zvýšené výdavky, za internát sa platí 38 eur na mesiac, múka na predpis Promix PK 0,87 eura za 1kg, Promix CH 0,40 eura za 1 kg, chlieb Pan Carrre 400 mg doplatok na recept 2,35 eura, za Pain Campagnard 400 mg doplatok 2,37 eura. Spotreba na týždeň je 5 balení t.j. mesačne cca 47,40 eur. Ak by mala vybavený preukaz ZŤP (ktorý jej mimochodom prislúcha) - cestovné náklady mohli byť znížené, MHD zdarma. Mimoškolské aktivity pre B. taktiež podporoval, kým chodila na ZŠ platil jazykovú školu, výlety školské, mimoškolské, lyžovačky. Buď prispieval polovicou, ale skôr celé náklady. Pre B. v danom období zabezpečoval takmer všetky diétne prípravky. Jeho zárobkové schopnosti sú limitované zdravotným stavom, ktorý sa zhoršuje (osteoporóza, degeneratívne zmeny na chrbtici, celiakia). V pohotovostných službách ho obmedzuje

aj zákonník práce, takže ďalšie nadčasy sú aj tým limitované. Preto 6-7 nočných služieb mesačne pri každodennej práci v dvoch zamestnaniach je viac ako dosť, to aj na úkor jeho zdravotného stavu. Poukázal na skutočnosť, že v polovici mája 2014 sa vrátil do spoločnej domácnosti, všetky výdavky týkajúce sa domácnosti naďalej platí odporca.

Odporca vo svojom odvolaní namietol spätné platenie výživného a žiada o jeho prehodnotenie (v tejto časti odvolanie smeruje zrejme voči rozhodnutiu súdu prvého stupňa o určení výživného do rozvodu manželstva, preskúmanie tohto napadnutého rozhodnutia nie je predmetom tohto odvolacieho konania), uviedol, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené. Nesúhlasil ani s rozvodom manželstva, poukázal na skutočnosť, že pred rozhodnutím o rozvode sa vrátil do spoločnej domácnosti, odvtedy bývajú spolu a snaží sa o obnovu spolužitia rodiny.

K odvolaniu odporcu sa navrhovateľka vyjadrila tak, že po odchode manžela zo spoločnej domácnosti sa veľakrát snažila v priebehu 7 mesiacov dohodnúť ohľadom starostlivosti o deti a domácnosť. Sedem mesiacov okrem ním vyrátanej sumy 474,17 eura za mesiac na dom a zaplatenie školného pre dcéru R., s ktorou sa dohodol na platení školného (cca 150 eur/mesiac), všetky ostatné výdavky pre deti znášala sama. Odporca si deti nikdy nezobral k sebe, stretával sa s nimi u nich doma, najviac v čase keď navrhovateľka bola v službe a predtým zabezpečila všetko potrebné, aj stravu. Boli mesiace, kedy otec videl deti 3-4 hodiny za mesiac, napr. ako vo februári 2014. Otec si počas 62 prázdninových dní v roku 2013 zobral deti na 4 dni, pritom jarné prázdniny a všetko ostatné zabezpečovala navrhovateľka. Odporca sa nemusel starať o deti tak ako navrhovateľka, mal preto dostatočný veľký priestor na to, aby si mohol zobrať služby navyše, ak chcel pokryť svoje nadmerné náklady na svoj život. Odporca ani počas súdneho konania neprejavoval snahu dohodnúť sa, hoci mu bola takáto možnosť navrhnutá. Pokiaľ uvádza platby za výlety a lyžovačky, navrhovateľka prispievala minimálne takou istou čiastkou, napr. kým odporca zaplatil letenku za 179 eur, navrhovateľka platila všetko ostatné cca 200 eur. Dávala vreckové deťom a prispievala im na mimoškolské a voľnočasové aktivity. Odporcovi poskytla dostatok času a priestoru na vyriešenie ich problému. Opakovane mu ponúkala zmierenie práve k vôli deťom, aj napriek tomu manželské spolužitie neobnovil a to aj z dôvodu toho, že naďalej udržiava svoj mimomanželský vzťah.

Kolízny opatrovník maloletých detí sa k odvolaniu navrhovateľky a odporcu vyjadril tak, že navrhuje výživné stanoviť pre maloletú B. J. podľa zárobkových možností a schopností otca, ako aj odôvodnených potrieb maloletej. Poukázal na tú skutočnosť, že životná úroveň maloletého dieťaťa po rozvode rodičov by nemala klesnúť pod úroveň rodičov. Samostatný odvolací návrh kolízny opatrovník nepodal.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 OSP), oprávnenou osobou - účastníkmi konania (§ 201 OSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému bol tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a 202 OSP), preskúmal vec podľa ustanovenia § 212 ods. 2 písm. a) OSP, keďže nebol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, prejednal bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 OSP, a dospel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z.).

Predmetom tohto odvolacieho konania bolo preskúmanie správnosti rozhodnutia a postupu súdu prvého stupňa, ktorý rozviedol manželstvo účastníkov a upravil výkon práv a povinností k maloletým deťom, pochádzajúcim z manželstva na čas po rozvode manželstva rodičov.

Po preskúmaní obsahu spisového materiálu odvolací súd zistil, že navrhovateľka sa domáhala rozvodu manželstva a úpravy výkonu práv a povinností k deťom pochádzajúcim z manželstva - R. L., ktorá v priebehu konania nadobudla plnoletosť, B. J. a C. A.. Na pojednávaní dňa 03.03.2014 navrhovateľka uviedla, že odporca v máji 2012 opustil spoločnú domácnosť a žije v domácnosti s

inou ženou. Napriek tomu, že prejavila záujem o obnovu manželského spolužitia a poskytla možnosti odporcovi, manželské spolužitie neobnovili. Do času kým odporca neodišiel zo spoločnej domácnosti, všetko fungovalo. Všetky záležitosti rodiny riešili spoločne. V súčasnosti sa však odporca správa ako slobodný muž. Odporca s rozvodom manželstva nesúhlasil, na uvedenom pojednávaní uviedol, že dôvodom opustenia spoločnej domácnosti boli každodenné hádky, ale aj už nadviazaný mimomanželský vzťah. So ženou, s ktorou udržiava mimomanželský vzťah nežije v spoločnej domácnosti. Naďalej má záujem o obnovu manželského spolužitia.

Podľa § 18 Zákona o rodine manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

Podľa § 22 Zákona o rodine k zrušeniu manželstva rozvodom možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch.

Podľa § 23 ods. 1 Zákona o rodine súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

Z obsahu spisového materiálu, z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa a preskúmaním napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa dospel odvolací súd k záveru, že súd prvého stupňa nepostupoval v konaní dôsledne tak, aby bolo možné ustáliť, či sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Nie je teda preskúmateľné, či rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým manželstvo účastníkov rozviedol má svoje zákonné opodstatnenie. Z výsluchu účastníkov vyplynulo, že do odchodu odporcu zo spoločnej domácnosti „všetko fungovalo“ (ako sa vyjadrila navrhovateľka na pojednávaní), z výsluchu žalobcu vyplynula aj tá skutočnosť, že síce nadviazal intímny vzťah s inou ženou, nežije s ňou však v spoločnej domácnosti a o obnovu manželského spolužitia prejavuje záujem, pred rozhodnutím súdu prvého stupňa sa vrátil do spoločnej domácnosti k žalobkyni a deťom. Záver súdu prvého stupňa o tom, že v manželstve účastníkov konania došlo k vážnemu a trvalému rozvratu, spôsobenému názorovými nezhodami, neverou odporcu a následným vzájomným citovým odcudzením manželov, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Takýto záver nevyplýva ani z výsluchu účastníkov, ani z iného dokazovania. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa nie je zrejmé (a nevyplýva to ani z vykonaného dokazovania), či sa súd zaoberal jednotlivými funkciami manželstva z toho pohľadu, či v čase rozhodovania súdu boli tieto funkcie naplnené alebo nie a či teda manželstvo plnilo svoj účel, prípadne do akej miery.

Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že jediným hmotnoprávnym dôvodom rozvodu manželstva je jeho kvalifikovaný rozvrat, teda či je manželstvo vážne narušené a trvalo rozvrátené. Kvalifikovať, či sa jedná o rozvrat manželstva, prípadne aký je jeho stupeň, môže výlučne súd, ktorý majú na zreteli citované ustanovenia Zákona o rodine, musí mať za preukázané či manželstvo plní alebo môže plniť svoj účel resp. či sa jedná o manželstvo rozvrátené. Pri skúmaní, či sa jedná o rozvrátené manželstvo treba skúmať plnenie jeho základných funkcií - funkcie biologickej, výchovnej, funkcie vzájomnej pomoci a hospodárskej funkcie, teda či manželstvo účastníkov vytvára prostredie vhodné na uspokojovanie ich citových a sexuálnych potrieb, či účastníci žijú spolu intímne, či spolu ako manželia, ako rodina trávia voľný čas, či si poskytujú všestrannú vzájomnú pomoc a či sa spoločne starajú o uspokojovanie potrieb rodiny založenej manželstvom, či hospodária samostatne alebo spoločne. Až zistením a vyhodnotením opísaných skutočností je možné dospieť k záveru, či si manželstvo svoje funkcie neplní, je len formálnym zväzkom a či sa jedná o stav trvalý, pričom tu nie je predpoklad zvrátenia takéhoto stavu alebo sa jedná o krízu, ktorú je možné prekonať a manželské spolužitie obnoviť. Uvedené má v preskúmvanej veci o to väčšiu váhu, že odporca sa do spoločnej domácnosti vrátil, navrhovateľka uviedla, že pred jeho odchodom zo spoločnej domácnosti všetko fungovalo, takže záver súdu prvého stupňa o vážnom a trvalom rozvrate manželstva sa javí byť predčasný.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku je súd povinný uviesť, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd pritom dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia v zmysle citovaného § 157 ods. 2 OSP, pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné zásadné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP, porovnaj napr. rozsudok *Garciaruiz v Španielsko* z 21.01.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (*Georiadis c. Grécko* z 29.05.1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19.02.1998). Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 45 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpovede na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

Porovnajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku s vyššie uvedeným je zřejmé, že súd prvého stupňa sa vyššie naznačenými kritériami odôvodňovania súdnych rozhodnutí dôsledne neriadil. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia nie je možné zistiť pre rozhodnutie súdu podľa citovaných zákonných ustanovení relevantné skutočnosti tak, ako sú vymenované vyššie, v dôsledku čoho je rozsudok i nepreskúmateľným. Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku konštatuje, že dospel k záveru, že v manželstve účastníkov konania došlo k vážnemu a trvalému rozvratu, spôsobenému názorovými nezhodami, neverou odporcu a následným vzájomným citovým odcudzením manželov, v rozsudku však neuvádza, akými úvahami sa riadil, keď k citovanému záveru dospel.

V dôsledku toho, neodôvodnením rozhodnutia v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 OSP, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tým k odňatiu účastníkom možnosti konať pred súdom. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinnosťou súdu prvého stupňa bude opätovne vo veci konať, pričom je potrebné podrobne vypočítať oboch účastníkov konania za účelom zistenia, či vyššie uvedené funkcie manželstva sú alebo nie sú naplnené. Vzhľadom k rozdielnym stanoviskám účastníkov je potrebné ich výsluchmi zistiť, či obnovili vzájomné spolužitie, či o to obaja prejavujú záujem, či spolu žijú, či sú si citovou oporou, či žijú spolu intímne, či spolu ako manželia a ako rodina trávajú spoločne všetok čas, či si poskytujú vzájomnú pomoc, či sa spoločne starajú o uspokojovanie potrieb rodiny a či hospodária samostatne alebo spoločne. Až po

zistení a vyhodnotení opísaných skutočností bude možné ustáliť aká je v manželstve účastníkov situácia, či sa odporca len formálne vrátil k žalobkyni a manželstvo si funkcie neplní, alebo či si manželstvo svoje funkcie plní. Je súčasne potrebné vyhodnotiť intenzitu a dĺžku prípadného rozvratu manželských vzťahov. Po vykonaní dokazovania v naznačenom smere, súd prvého stupňa vyhodnotí všetky okolnosti danej veci podľa príslušných zákonných ustanovení, a následne vo veci opätovne rozhodne, pričom rozhodnutie náležite v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 OSP odôvodní.

Výroky upravujúce výkon práv a povinností k maloletým deťom účastníkov sú výrokmi závislými od výroku o rozvode manželstva rodičov, odvolací súd preto napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu (§ 212 ods. 1 písm. b) OSP). Vzhľadom k tomu, že odvolací súd dospel k záveru, že zákonné podmienky na rozvod manželstva v tomto štádiu konania nie sú preukázané z dôvodov uvedených vyššie, navrhovateľkou napadnutým výrokom o výške výživného na mal. B. J. sa nezaoberal. Pokiaľ súd prvého stupňa dospeje k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na rozvod manželstva účastníkov, rozhodne opäť aj o úprave výkonu práv a povinností k maloletým deťom účastníkov, pričom bude vychádzať z okolností daných v čase rozhodovania a do úvahy vezme aj odvolacie námietky navrhovateľky.

Odvolací súd upozorňuje súd prvého stupňa, že v konaní opomenul aplikáciu ustanovenia § 118 ods. 2 OSP. Zdôrazňuje pri tom význam tohto ustanovenia pre realizáciu práva účastníkov na spravodlivý proces.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa o trovách konania prvostupňového i o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.